

S. WOŁKOŃSKI

SŁOWO WYRAZISTE

ZARYS BADANIA I PODRĘCZNIK Z DZIEDZINY
MECHANIKI, PSYCHOLOGJI, FILOZOFJI
I ESTETYKI MOWY W ŻYCIU I NA SCENIE.

Z ORYGINAŁU PRZEŁOŻYŁ
MIECZYŚLAW SZPAKIEWICZ

NAKŁAD KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WILNO — LUBLIN

Oto co chcę powiedzieć jeszcze, żegnając się z wami. Wszystko to jest trudne, prawda? Lecz to, co dajecie bez trudu, nie posiada wartości. Tylko po przewyciężonych trudach rodzi się *sztuka*, i żadne zdolności nie wyzwolą was od tego trudu. Nie polegajcie na swych zdolnościach, — uczcie się; nie liczcie na natchnienie — ćwiczcie się; nie uważajcie się za geniusza — pracujcie. Jest to moja ostatnia rada; była co-prawda i pierwszą; boć wszystkie poprzednie stronice, nie są niczem innem, jak odsłonięciem tego, na czym ona polega. *Pracujcie!*

SPIS RZECZY.

	Str.
Przedmowa autora	1
I. Mowa	10
II. Oddech - Mechanizm	20
1. Trzy rodzaje oddechu. 2. Przydech. 3. Oddech niedosłyszalny i niewidzialny. 4. Oddech dosłyszalny. 5. Wznowienie oddechu. 6. Miejsca dla oddechu. 7. Oddech mechaniczny i psychologiczny.	
III. Oddech - Uczucie	32
8. Sens wdechu i wydechu. 9. Zatrzymanie oddechu.	
IV. Oddech - Ćwiczenia	38
10. Diafragma. 11. Wdech i wydech. 12. Zatrzymanie oddechu. 13. Wznowienie oddechu. 14. Spojenie. 15. Wokalizacja. 16. Nos. 17. Oddech i ręce. 18. Oddech z muzyką. 19. Westchnienie. 20. Barki. 21. Melodeklamacja.	
V. Samogłoski	50
22. Powstanie samogłosek, opór. 23, 24. Zaciśnięcie krtani. 25. Wysokość samogłosek w krtani. 26. Iotacja. 27. Nieakcentowane samogłoski i zachowanie liczby głosek. 28. Samogłoski — jako wyraziciele intonacji, — podwyższanie i obniżanie. 29. Przestrogi.	
VI. Spółgłoski	64
30. Powstanie spółgłosek, opór. 31. Niegło-	

	sowe. 32. Głosowe. 33. Ćwiczenia. 34. Spółgłoski podwójne. 35. Przestrogi. 36. Ćwiczenia.	
VII. Wyraz	37. Całość i części. 38. Akcent i spojenie.	77
VIII. Głos	<i>Wysokość.</i> 39. Norma i sens wysokości. <i>Sila.</i> 40. Siła i głośność, oszczędność. 41. Ćwiczenia. 42. Nacisk. 43. Ćwiczenia. 44. Samogłoski w śmiechu i w jęku. <i>Gatunek.</i> 45. Podział. 46. Wołanie. 47. Wymawianie przez nos. 48. Formy dźwięku czystego. 49. Głos nieczysty, aspiracja.	83
IX. Prowadzenie głosu - Mechanizm	50. Kadencje w liczeniu. 51. Określenie kadencji. 52. Ćwiczenia. 53. Przemiana wysokości, obniżenie i podwyższenie. 54. Przestrogi	102
X. Prowadzenie głosu - Wyrzistość	<i>Monoton.</i> 55. Formy i wypadki zastosowania. <i>Interwale.</i> 56. Mała sekunda (chromatyczność), skarga. 57. Znaczenie psychologiczne półtonu. 58. Sekunda. 59. Tercja, kwinta i oktawa w zapytaniu i w twierdzeniu. 60. Różnica między zapytaniem i akcentem. 61. Interwale obniżające, ich sens; chromatyczność. 62. Tercja, kwinta i oktawa w obniżaniach tonu, wzajemne ustosunkowanie podwyższeń i obniżzeń tonu. 63. Podwyższenie i obniżenie tonu o kwintę. Ćwiczenia w interwalach. Przestrogi.	114

	<i>Fala.</i> 64. Fala głosowa prosta i odwrotna. 65. Fala głosowa w zdaniach wykrzyknikowych.	
XI. Zdania pytające	66. Zapytanie pełne i częściowe. Ćwiczenia. <i>Zapytanie pełne.</i> 67. Przykłady. 68. Zapytania złośliwe. 69. Szereg zapytań. 70. Zapytanie badające. <i>Zapytanie częściowe.</i> 71. Określenie. 72. Wypadki stosowania. 72. Zapytanie zależne. 74. Ćwiczenia. <i>Zapytania z obniżeniem tonu.</i> 75. Wypadki stosowania. 76. Pochwała lub nagana. 77. Wada sceniczna.	136
XII. Intonowanie	78. Podświadome zaprzeczenie. 79. Przełom. <i>Akcent logiczny</i> 80. Ruchomość 81. Przeciwstawienie. 82. 83. Wypadki akcentu obowiązkowego. 84. Wyrzuty powtarzające się 85. Wyrzutnia. 86. <i>Spojenie.</i> <i>Akcent retoryczny.</i> 87. Przełom. 88. Ćwiczenia. 89. Przeliczania 90. Uprzedzenie. 91. Przełom w postępowaniu. 92. Kwart-sekst akord 93. Jeszcze wypadki akcentu logicznego 94. Przestrogi. 95. Drugi przypadek. <i>Zdania uboczne.</i> 96. Trzy momenty zdania ubocznego. 97. <i>Most</i>	150
XIII. Pauza	98. Logiczna i psychologiczna. <i>Pauza logiczna.</i> 99. Wypadki stosowania 100. Zasady. 101. Pauza i spójnik (przyciąganie spójników). 102. Ćwiczenie 103. Ciągłość pauzy i tempa mowy.	181

Pauza psychologiczna.

104. Pauza przed i po wyrazie. 105. Figura szukania i ćwiczenie. 106. Przestroga.

XIV. Zakończenie 201

XV. Kilka rad 206

107. Wiersz. 108. Nastrój. 109. Podporządkowanie. 110. Spoistość. 111. Cieniowanie. 112. Dynamizm. 113. „Obok“. 114. Kierunek. 115. Dialog. 116. Przekonanie. 117. Uwaga. 118. Krzesło. 119. Za stołem. 120. Cyfry. 121. Różnorodność. 122. Mimika. 123. Mówcom. 124. Czytanie. 125. Naśladowanie. 126. Uczucie czy sztuka? 127. Poziom mowy. 128. W życiu. 129. Gimnastyka. 130. Ostatnia rada.